

Declarația Grupului de Inițiativă al Copiilor

20 noiembrie 2009 – București

Astăzi, întreaga lume își îndreaptă atenția asupra noastră, asupra tuturor copiilor, ziua de 20 noiembrie 2009 având o importanță istorică: se împlinesc **20 de ani de la adoptarea Convenției privind Drepturile Copilului** de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.

Ținând seama de acest moment deosebit, **noi, copiii participanți la întâlnirea preliminară a Grupului de Inițiativă al Copiilor**, ca reprezentanți ai tuturor copiilor din România, adresăm următorul mesaj Parlamentului, Guvernului și celorlalte autorități care au responsabilități în ceea ce privește prezentul și viitorul nostru.

Fiecare dintre noi trebuie să beneficieze de respectarea drepturilor sale, indiferent de dificultățile economice sau politice prin care trece societatea românească.

Copiii nu trebuie să sufere din cauza lipsurilor materiale, a lipsei accesului la îngrijiri medicale și educație școlară. Avem nevoie să fim protejați împotriva violenței și discriminării, să ne putem exprima opinia și de modele de educație și comportament care să ne facă cetățeni europeni și părinți mai buni în viitor.

Deși țara noastră a fost una dintre primele semnatare ale Convenției UN cu privire la drepturile copilului, **deși** progresele în protecția copiilor din România sunt evidente, **iar** copiii și tinerii români au, conform unui sondaj realizat în 2008 la solicitarea Comisiei Europene, cel mai mare grad de conștientizare din Europa privind existența drepturilor lor, pentru unii dintre noi, **realitatea copilăriei este marcată de nepăsare și abuzuri** din partea celor obligați să ne respecte drepturile.

Astfel, problemele cu care se confruntă copiii au fost discutate de membrii Grupului de Inițiativă al Copiilor, în cadrul a trei grupuri de lucru care au urmărit:

- **criza economică și efectele asupra copiilor,**
- **accesul la educație și abandonul școlar,**
- **principiul interesului superior al copilului.**

Criza economică - situația actuală

Criza economică creează sărăcie, iar noi, copiii, suntem cei mai vulnerabili. Conform unei analize realizate de UNICEF și Banca Mondială, , **350.000 de copii trăiesc în acest moment în sărăcie absolută.** Ceea ce înseamnă că un număr mare de copii nu au condiții minime să trăiască decent alături de părinții și frații lor, iar majoritatea copiilor din această categorie sunt, de fapt, copii sub 14 ani și care fac parte din familii numeroase.

De asemenea, **trei sferturi dintre copiii săraci ai României trăiesc la țară**, unde resursele sunt foarte puține și unde ei sunt implicați în munci grele pe câmp sau cu animalele din gospodărie, neavând acces la îngrijiri medicale sau la educație. Oricine merge în câteva sate din România va vedea că sunt mari diferențe pe care copiii le resimt cel mai puternic pentru că nu sunt programe sociale sau medicale pentru ei, pentru că școlile lor sunt mai sărace sau se află la distanțe prea mari de locuințele lor.

Mai putem vorbi de dreptul la joacă, dreptul la informare și participare, sau de acces la Internet, când singura preocupare a lor sau a părinților lor este să supraviețuiască?

Sărăcia îi afectează atât de mult pe unii copii încât ei nu mai pot merge la școală, mulți dintre ei fiind obligați să cerșească sau să facă alte lucruri pentru hrană, îmbrăcăminte sau adăpost. Numai în București sunt peste 1000 de copii obligați să înlocuiască școala cu strada, indiferent de anotimp, pericolul de a fi abuzat de persoane străine fiind permanent.

Totodată, la dezbaterile noastre, am înțeles că, anual, în România, **11 copii din 1000 mor înainte de a împlini un an**, media în Europa fiind de doar 4,6. Suntem convinși că țara noastră poate găsi soluțiile pentru ca această situație inacceptabilă să ia sfârșit.

Accesul la educație – situația actuală

În momentul de față, în România, avem de-a face cu un sistem educațional deficient care ne afectează în mod direct, pe noi, copiii și, uneori, chiar și pe cadrele didactice.

În perioada 2000-2008, **abandonul școlar la clasele I-VIII a crescut de 3 ori**, 40.000 copiii părăsind anual școala, majoritatea în mediul rural. În mod normal, dezvoltarea economică din acești ani ar fi trebuit să modernizeze învățământul și să reducă abandonul școlar, lucru care din, din păcate, nu s-a întâmplat. Atunci la ce ne putem aștepta până la sfârșitul anului 2009 sau în 2010 și cât de mare va fi numărul copiilor care vor părăsi școala?

Nu de puține ori, în sate și comune, cu complicitatea directorilor de școală și a primarilor, **interesul agricol s-a aflat pe primul plan, în defavoarea frecventării școlii de către**

copii. Este vorba de abandonul școlar temporar, în perioadele în care părinții au nevoie de ajutorul copiilor în agricultură. Nu știm dacă cei vinovați au fost sancționați și nici cât de extins este acest fenomen.

Totodată, **jumătate dintre elevi cred că drepturile lor nu le sunt respectate în școală.**

Un alt aspect este legat de lipsa consultării elevilor în probleme care țin de organizarea activităților școlare. Nu puține sunt deciziile pe care noi le considerăm greșite, cu consecințe pe care, în primul rând, elevii le suportă. O altă parte a acestor lipsuri este faptul că un număr mare din membrii consiliilor elevilor reprezintă cazuri de numire în diferite funcții de către directorii de unități școlare sau de către inspectorii de învățământ, și nu prin votul nostru democratic. De asemenea, adoptarea regulamentelor școlare se face fără consultarea noastră.

Violența este un fenomen îngrijorător în școli. Conform unui studiu UNICEF, în 75% din școli, se înregistrează frecvent cazuri de violență. Printre cauzele violenței în școli se numără lipsa acută a consilierilor școlari în fiecare unitate de învățământ, nerealizarea unor programe educative pentru părinți, lipsa de pregătire a cadrelor didactice și a sistemelor de monitorizare permanentă.

Principiul interesului superior al copilului

Interesul superior al copilului ne privește în mod direct. El reprezintă un principiu fundamental din Convenția cu privire la Drepturile Copilului, cât și în Legea 272/2004 privind protecția și promovarea Drepturilor Copilului. Conform art. 3 din Convenția UN, în orice decizie referitoare la copil, luată de o instituție de protecție publică sau privată, de o autoritate legislativă sau administrativă, interesul superior al copilului trebuie avut în vedere cu prioritate. Ideea conform căreia copiii au interese care primează în fața adulților poate să pară o surpriză, dar, de fapt, reprezintă o concepție modernă și justă care cel mai adesea nu este respectată. Vrem să ne fie luate în considerare opiniile și să fim implicați în toate activitățile care ne privesc.

Cu toate progresele semnificative înregistrate în protecția și promovarea drepturilor copilului, România se confruntă în continuare cu probleme grave care afectează principiul interesului superior al copilului.

În momentul de față, în cadrul Avocatului Poporului, problemele ce țin de respectarea drepturilor copilului revin unui singur departament semi-specializat care are ca atribuții Drepturile Copilului, ale Familiei, Tinerilor, Pensionarilor și Persoanelor cu Handicap. În

2007, din cele 7000 de petiții, numai 6 vizau drepturile copilului și 53 priveau protecția copiilor și tinerilor. Numărul prea mic demonstrează că **Avocatul Poporului nu are ca prioritate drepturile noastre.**

Un alt aspect este **discriminarea**, care poate fi întâlnită atât în mediul rural, cât și în cel urban (în special discriminarea etnică etc.). Iar copiii romi reprezintă una dintre categoriile puternic defavorizate. 4 din 5 copii romi nu beneficiază de nici o formă de educație, jumătate dintre ei nu au acces la asistență medicală, ceea ce înseamnă că investițiile și eforturile pentru integrarea lor socială și școlară sunt în continuare insuficiente. Un alt aspect al discriminării față de copiii romi este faptul că mulți copii au declarat, într-o cercetare Salvați Copiii, că nu și-ar dori să aibă coleg de bancă un copil rom.

Copiii cu dizabilități sunt în continuare victime ale discriminării generale: 1 din 4 copii nu sunt incluși în nici o formă de învățământ. Și cei 5000 de copii de vârstă școlară, infectați cu HIV, nu sunt acceptați în școli.

Plecând de la această situație pe care copiii nu pot să o accepte, indiferent de justificările și explicațiile posibile, membrii Grupului de Inițiativă al Copiilor consideră că următoarele măsuri se impun categoric.

În ceea ce privește **eliminarea efectelor negative ale crizei economice asupra drepturilor copilului:**

- păstrarea bugetelor destinate educației și asistenței medicale, cel puțin la nivelul anului 2008
- realizarea unei evaluări a nivelului de birocrație din sistemul de educație, protecție socială și asistență medicală, care creează probleme și cheltuieli inutile, și, pe baza acestei analize, luarea măsurilor de reducere a acesteia
- respectarea legislației care cere ca, în orice unitate școlară preuniversitară, să existe un cabinet medical și un cabinet psihologic
- acordarea alocațiilor și a altor forme de ajutor pentru copil și familie sub forma unor bonuri (similare bonurilor de masă) pe baza cărora să poată fi cumpărate doar rechizite, alimente și îmbrăcăminte pentru copii
- consultarea periodică a copiilor de către reprezentanții autorităților și ai organizațiilor neguvernamentale înaintea oricărei legi sau decizii importante privind organizarea și finanțarea sistemului de protecție și educație a copilului
- crearea unui Minister specializat pentru protecția drepturilor copilului (Ministerului

Copilului sau Ministerul Copilului și Familiei), după modelele din Olanda, Norvegia sau Marea Britanie, care, **ca excepție**, să fie condus doar de specialiști în domeniul drepturilor copilului, și nu de oameni politici

Pentru **reducerea ratei abandonului școlar și creșterea calității educației**, propunem:

- respectarea dreptului copiilor la educație preșcolară, prin înființarea de noi grădinițe în orașele în care numărul locurilor este insuficient
- respectarea dreptului la educație școlară al tuturor copiilor, indiferent de costuri, prin crearea de facilități de transport și oferirea de materiale didactice și manuale gratuite, inclusiv pentru clasele XI și XII
- obligarea școlilor și a direcțiilor de protecție a copilului, printr-o metodologie publică, să colaboreze și să se informeze reciproc atunci când apar probleme sociale sau riscul de abandon școlar la copii
- aprobarea unui curriculum adaptat pentru evaluarea competențelor elevilor care poate fi împărțit pe grade: începător, mediu, avansat și pentru copii cu dificultăți școlare
- numirea unui consilier școlar pentru 300 de elevi (în prezent, avem un consilier la 800 de elevi)
- aplicarea, de către cadrele didactice, a metodelor pozitive de educație în școală (crearea unui kit de informare și pregătire)
- introducerea unui sistem modern și transparent de evaluare a profesorilor
- organizarea de cursuri de formare continuă pentru cadrele didactice pentru materiile lor sau pentru aspecte privind psihologia copilului)
- organizarea anuală, la nivel de județ, a testării psihologice pentru cadrele didactice, de către un consilier neutru
- implicarea elevilor în toate deciziile care privesc participarea lor școlară (regulamentele școlare, programele de reducere a violenței, curriculum școlar etc.)

Respectarea principiului interesului superior al copilului poate deveni realitate prin:

- înființarea Avocatului Copilului, ca adjunct al Avocatului Poporului sau ca instituție independentă
- numirea Avocatului Copilului prin consultarea copiilor
- crearea unui mecanism de monitorizare a cazurilor de abuz și a soluțiilor propuse

- crearea unui sistem de evaluare a modului în care interesul superior al copilului este luat în considerare în deciziile autorităților care ne privesc
- publicarea de variante ale legilor privind drepturile copilului care să fie pe înțelesul nostru
- diversificarea temelor de discuție la orele de dirigenție sau de educație civică (incluzând și aspecte privind exploatarea copiilor, traficul de persoane, siguranța copiilor pe Internet etc.)
- realizarea unui plan de acțiune pentru dezvoltarea colaborării între stat și organizațiile neguvernamentale
- reorganizarea consiliilor elevilor pentru a le face mai reprezentative și mai funcționale la nivelul fiecărei școli
- realizarea unui plan de acțiune, clar și cu obiective concrete, pentru a permite copiilor cu dizabilități să fie activi în societate și să aibă acces la școală
- eficientizarea măsurilor de depistare a copiilor fără identitate și simplificarea procedurii de înregistrare a lor

Suntem convingeți că semnalul nostru de alarmă și recomandările de mai sus vor fi tratate cu seriozitate. Implicarea noastră va fi continuă și după ziua de astăzi și vă asigurăm că acest Grup de Inițiativă al Copiilor este direct interesat să vă ofere sprijinul pentru ca toți copiii din România să se bucure deplin de drepturile lor câștigate acum 20 de ani.

Vă mulțumim pentru atenție,

Nichita Milodin	Bianca Chirvase	Gorghiu Alina	Epuran Marina
Preda Andrei	Laura Vrabie	Alexandra Mihai	Iustin Ursache
Dosa Tibor Robert	Găinariu Bogdan	Mariciu Grigore	Piță Theodor
Eduard Iordache	Teliscă Fabian	Serban Anca	Medrea Andreea
Timofte Angela	Lucian Sava	Mihai Botezatu	